

УДК 351.82.332.12

Я. Ф. Жовнірчук,

д. держ. упр., доцент, начальник відділу документообігу, Національний авіаційний університет

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.6.71

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ДЕРЖАВИ

Ya. Zhovnirchuk,

Doctor of Public Administration, Associate Professor, Head of the Department
of Workflow, National Aviation University

MECHANISMS OF PUBLIC GOVERNANCE BY SOCIAL AND ECONOMIC SAFETY OF THE STATE

У статті обгрунтовано сучасні механізми державного управління соціально-економічною безпекою України, зокрема: визначено порядок взаємодії публічних інституцій щодо забезпечення соціально-економічної безпеки держави, проаналізовано впровадження державного механізму діагностики та попередження загроз соціально-економічній безпеці України, а також оцінено особливості правового механізму держави щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України.

Розроблено комплекс заходів відносно підвищення ефективності державного управління щодо забезпечення соціально-економічної безпеки держави, зокрема: удосконалено процеси функціонування організаційного механізму держави щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України; запропоновано підходи до моделювання системного механізму державного забезпечення соціально-економічної безпеки держави, а також виділено пріоритети підвищення ефективності державної політики щодо забезпечення соціально-економічної безпеки держави.

У межах дослідження теоретичних основ сучасної парадигми державного управління соціально-економічної безпеки держави охарактеризовано сучасні підходи до визначення сутності та змісту соціально-економічної безпеки держави, систематизовано фактори та загрози при формуванні державного управління забезпеченням соціально-економічної безпеки держави, а також здійснено огляд сучасних концепцій забезпечення державного управління соціально-економічної безпеки держави.

In the article substantiates modern mechanisms of public administration of the social and economic security of Ukraine is carried out, in particular: the order of public institutes' interaction public institutes concerning state social and economic state security ensuring is determined; the introduction of state mechanism of diagnostics and prevention of threats of social and economic security of Ukraine is analyzed and also the features of the legal mechanism of the state social and economic security ensuring in Ukraine are estimated.

The complex of measures concerning increase in efficiency of public administration of the social and economic security ensuring in Ukraine is developed, in particular: the processes of functioning of the organizational mechanism of the state social and economic security ensuring in Ukraine are improved; the approaches to modeling of the system mechanism of the state social and economic security ensuring in Ukraine are offered and also the priorities of increase in efficiency of the state policy on ensuring of the social and economic security of Ukraine are allocated.

The modern approaches to determination of the essence and content of the state social and economic security are characterized within the research of theoretical bases of a modern paradigm of the state social and economic security public administration; the factors and threats of forming of public administration of the state social and economic security ensuring are systematized and also the review of modern concepts of public administration of the state social and economic security ensuring is carried out.

The unification of mechanisms of ensuring of the social and economic security of Ukraine is carried out. In particular, the concept of unification of state mechanisms on ensuring of the social and economic security of Ukraine is developed; the ways of improvement of state mechanisms on ensuring of the social and economic security of Ukraine are allocated and also the prospects of the state social and economic security of Ukraine ensuring are outlined.

The prospects of the state ensuring of the social and economic security of Ukraine are defined. The short-term forecasting of indicators of the social and economic security on the basis of analysis of their

retrospective values with the help of the developed instrumental and methodical means for the purpose of determination of prospects of development of the real sector of national economy and also for identification of its influence on a social component of development of the state is carried out.

Ключові слова: регіональна політика, державне управління, публічні інституції, органи державної влади, соціально-економічна безпека, місцеві органи влади, механізми управління, загрози, перспективи.

Key words: regional policy, public administration, public institutions, state authorities, social and economic security, local governments, governance mechanisms, threats, prospects.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Забезпечення соціально-економічної безпеки, зокрема, збереження суверенітету і територіальної цілісності України, підтримка необхідного рівня та якості життя громадян є фундаментальною проблемою сьогодення. Такий глобальний характер сучасних проблем щодо забезпечення високого рівня соціально-економічної безпеки в Україні в умовах ринкових перетворень є передумовою необхідності теоретичного дослідження механізмів державного управління, що чинять істотний вплив на розвиток економічної системи і суспільства в цілому.

Стійкість соціально-економічної безпеки відносно загроз зовнішнього та внутрішнього походження свідчить про те, що національна система соціально-економічної безпеки має потужний механізм саморегулювання, заснований на усуненні її протиріч через застосування дієвих механізмів державного управління. Дослідження цих механізмів дозволить створити ефективну стратегію забезпечення державною належного рівня соціально-економічної безпеки. У свою чергу, імперативною умовою досягнення необхідного стану соціально-економічної безпеки є уніфікація механізмів державного управління соціально-економічною безпекою.

При цьому механізми державного управління економічною безпекою повинні формуватися та впроваджуватися з урахуванням особливостей ресурсного, виробничого, науково-технічного потенціалу, структурної перебудови виробництва, рівня конкурентоспроможності продукції та специфіки поділу праці на світовому ринку, цілісності економічного простору, можливості адаптації до нових ринкових умов.

Усе вищенаведене свідчить про тісний взаємозв'язок механізмів державного управління забезпечення соціальної й економічної безпеки, оскільки соціальний розвиток суспільства виступає потужним стимулом розвитку національної економіки і навпаки: високий рівень економічного розвитку є гарантом підвищення рівня добробуту і, відповідно, соціальної захищеності населення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам забезпечення соціально-економічної безпеки традиційно відводиться особливе місце серед інших проблем національної безпеки. З огляду на це значної актуальності набуває питання про здійснення дієвого публічного управління в цілому та державного,

зокрема з метою розвитку системи забезпечення соціально-економічної безпеки України.

Функціонування системи державного управління у сфері соціально-економічної безпеки передбачає взаємодію різнопрофільних державних органів і недержавних інституцій. Вони покликані забезпечити соціально-економічну безпеку держави, для цього наділяються необхідними повноваженнями і засобами. Зважаючи на сучасні тенденції та проблеми у розвитку державного управління щодо забезпечення такої безпеки, актуальності набуває взаємодія публічних інституцій у цій сфері.

У сучасних умовах вчені і практики України та зарубіжжя досліджують різнохарактерні підходи стосовно забезпечення соціально-економічного розвитку. Серед робіт означеної проблематики доцільно виділити праці таких авторів: В. Авер'янов, Е. Афонін, В. Бакуменко, В. Геєць, І. Грицяк, О. Дацій, І. Драган, В. Євдокименко, Я. Жовнірчик, В. Загорський, В. Князев, В. Ковальчук, Е. Лібанова, А. Михненко, П. Надолішній, П. Островський, В. Ребало, В. Скуратівський, Т. Уманець, О. Федорчак, В. Цветков, О. Шнирков та ін.

Під час аргументації необхідності виокремлення перспективних напрямів розвитку публічного управління у сфері соціально-економічної безпеки держави, необхідно розуміти врегульовану нормами права повсякденну впорядковану публічно-управлінську діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування в межах єдиної державної соціальної й економічної політики із використанням правових та організаційних засобів з метою забезпечення ефективного впливу на суспільні відносини в інтересах створення і підтримки необхідного рівня захищеності їх учасників в умовах сучасних викликів.

Водночас, враховуючи теоретичну та практичну цінність проведених досліджень, недостатньо опрацьованими залишаються проблемні питання розробки та впровадження механізмів державного управління стосовно забезпечення необхідного рівня соціально-економічної безпеки. Тому механізми державного управління соціальною безпекою, мають бути орієнтовані на стимулювання економічного розвитку з метою забезпечення суспільних потреб, посилення трудової мотивації та ділової активності населення, за збереження культурної й природної спадщини.

ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Завданнями статті є:

— визначити порядок взаємодії публічних інституцій

щодо забезпечення соціально-економічної безпеки держави;

- запропонувати шляхи вдосконалення державних механізмів забезпечення соціально-економічної безпеки України;

- проаналізувати впровадження публічного управління у сферу соціально-економічного розвитку територій;

- окреслити пріоритети підвищення ефективності державної політики стосовно безпекової діяльності органів влади України;

- оцінити перспективні напрямки розвитку управління та взаємодії публічних інституцій щодо соціально-економічної безпеки держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Державні механізми управління в умовах глобалізації повинні реалізовуватися за допомогою соціально-економічної безпеки, враховуючи стратегічні пріоритети та національні інтереси через створення системи гнучкого регулювання ринкової економіки, а також упровадження раціональної політики захисту вітчизняних товаровиробників на зовнішньому і внутрішньому ринках у межах програм економічного розвитку регіонів України, має бути ідеологією розвитку, базуватися в першу чергу на вдосконаленні інвестиційної та демографічної політики.

Стойкість економіки відносно загроз зовнішнього та внутрішнього походження свідчать про те, що національна система соціально-економічної безпеки має потужний механізм саморегулювання, заснований на усуненні її протиріч через застосування дієвих механізмів державного управління. Дослідження цих механізмів дозволить створити ефективну стратегію забезпечення державою належного рівня соціально-економічної безпеки. У свою чергу, імперативною умовою досягнення необхідного стану є уніфікація механізмів державного управління соціально-економічною безпекою.

Як зазначалося вище, підгрунтя державної політики у сфері соціально-економічної безпеки становлять положення Конституції України, законів, указів і розпоряджень Президента України, постанов Уряду, державних програм тощо. Така політика реалізується за допомогою організації скоординованої діяльності органів державної влади центрального та регіонального рівня, громадських об'єднань і громадян.

Аналіз державно-правового забезпечення соціально-економічної безпеки держави дозволяє конкретизувати специфіку такої організації діяльності суб'єктів у цій сфері. Згідно з Конституцією України [6] загальне управління у сфері соціальної й економічної безпеки — прерогатива держави. Вона (безпека) досягається проведенням єдиної державної політики в галузі її забезпечення та реалізації системи організаційних заходів, що передбачають провадження економічних, політичних, правових та інших засобів.

З метою створення і підтримки необхідного рівня захищеності об'єктів соціально-економічної безпеки в Україні повинна розробляється система правових норм, що регулюють відносини у цій сфері, та визначаються основні напрямки діяльності органів державної влади й

управління, формуються органи забезпечення безпеки і механізм контролю (нагляду) за їх діяльністю.

Комплекс державноуправлінських відносин, спрямованих на нормативно-правове регулювання соціально-економічної безпеки України, передбачає наявність значної кількості суб'єктів, які можуть долучатися до цього процесу. Специфікою суб'єктного складу правовідносин у цій сфері є обов'язкова наявність у ньому в якості однієї зі сторін суб'єкта, наділеного владними повноваженнями.

Відповідно до вітчизняного законодавства державним органам (в якості обов'язкового суб'єкта управлінських відносин у сфері соціально-економічної безпеки) надані повноваження щодо забезпечення сталого соціального й економічного розвитку та протидії загрозам державним і суспільним інтересам. Таке забезпечення повинно відбуватися шляхом реалізації в установленому нормативними правовими актами порядку заходів із своєчасної протидії загрозам публічним і приватним інтересам, правам особистості, юридичних осіб і суспільства в цілому. Усе це є ключовим показником у визначенні правовідносин у соціально-економічній сфері.

Деякі вчені (В. Бакуменко, П. Надолішний та ін.) в якості критерію, що визначає відмінності органів державної влади від державних органів, а також від публічних інституцій указують на відсутність у них державно-владних повноважень [2]. З огляду на це логічно виникає питання про те, що можна розумітися під категорією "державно-владні повноваження". Здебільшого у теорії і практиці державного управління під ними розуміють можливість регулювання суспільних відносин і видання загальнообов'язкових нормативно-правових актів.

Особливе значення має сутність поняття "державний орган". Згідно із загальноприйнятою точкою зору, державний орган представляє собою установу, яка виконує певні завдання в тій чи іншій сфері суспільного життя. Забезпечення соціально-економічної безпеки України здійснюється державними органами влади, що діють у межах єдиної державно-правової системи безпеки, побудованої за принципом активної й ефективної взаємодії всіх ланок управління, а так само їх структурної та функціональної підпорядкованості.

Аналіз світової практики дозволяє зробити висновок, що зарубіжні економічно розвинені держави не ставлять перед собою завдання щодо забезпечення соціально-економічної безпеки господарюючих суб'єктів як інституційних одиниць [1]. Вони тільки створюють умови для нормативно-правового, інформаційного, наукового та іншого забезпечення їх діяльності як інституційних одиниць, безпеку їх органів, зниження рівня зовнішніх ризиків, загроз і небезпек.

Слід зауважити, що в сучасних умовах "інституційна одиниця" належить до самоорганізованих соціально орієнтованих систем. Тому соціально-економічна безпека в конкурентному середовищі ринкових відносин знаходиться в основі усіх рівнів публічного управління ними і вимагає його дієвості, як інструменту, що забезпечує її оптимальний рівень.

У межах інституційного підходу до забезпечення соціально-економічної безпеки держави акцентується

увага на створенні економічного середовища, обмеженні впливу негативних зовнішніх і внутрішніх ефектів, які зумовлюють виникнення ризикових факторів у силу того, що розвиток формальної структури будь-якої інституційної одиниці відзначається схильністю до впливу зовнішнього середовища, в яке вона організаційно залучена.

Важливо відзначити, що у забезпеченні соціально-економічної безпеки держави беруть участь усі ланки системи державної влади, що утворюються Президентом, Парламентом й Урядом України. При цьому дискусійною слід визнати точку зору О. Крайника, що суб'єкти забезпечення соціально-економічної безпеки, не мають субординаційної підпорядкованості. Зауважимо, що суб'єкти досліджуваної діяльності утворюють ієрархічну систему органів державної влади і недержавних формувань спеціальної компетенції [4].

Разом з тим, спільність зазначених суб'єктів базується на єдності цілей і функціональної спрямованості застосування заходів адміністративного примусу. Специфіка повноважень суб'єктів такого примусу визначається конкретною сферою забезпечення соціально-економічної безпеки держави, ґрунтуються на нормах адміністративного законодавства, інших нормативно-правових актах, що визначають правовий статус уповноважених органів виконавчої влади та недержавних формувань.

Цілком очевидно, що багатоаспектність проблеми соціально-економічної безпеки держави, передбачає і множинність суб'єктів її вирішення. У цьому контексті О. Радченко та ін. справедливо звертають увагу на те, що паралельно з державними суб'єктами забезпечення соціально-економічної безпеки держави з початком економічних, структурно-організаційних та інших реформ, формування ринкових відносин в Україні стали поступово активізуватися недержавні структури [7].

Останні зайняли свою нішу у сфері підтримки такої безпеки, і націлені, насамперед, на безпеку підприємництва, власності й особистості. Діяльність таких соціальних структур передбачає реалізацію конституційного права на вільне використання людиною своїх здібностей, майна для здійснення підприємницької діяльності та іншої, незабороненої законом економічної (господарської) діяльності.

Принагідно зауважити, що одними з найбільш поширених організаційно-правових форм недержавних організацій, які можуть брати безпосередню участь у забезпеченні соціально-економічної безпеки держави, є такі: недержавні організації й особи, які надають юридичні послуги фізичним та юридичним особам; різного роду союзи (спілки) й асоціації підприємців, що створюються з метою координації їх діяльності, а також представлення і захисту майнових інтересів; недержавні аудиторські організації; приватні охоронні підприємства; союзи й асоціації із розшуку та охорони; відокремлені підрозділи юридичних осіб, що створюються для здійснення охоронно-розшукової діяльності в інтересах власної безпеки засновника, тощо.

Досліджуючи функціонування державного апарату стосовно створення раціональних взаємовідносин між органами публічного управління, приходимо до висновку, що питання їх діяльності мають вирішуватися шля-

хом аналізу функцій управлінь, оскільки аналіз таких функцій надає фактичну можливість з'ясувати їх характер і визначити, який орган і якими методами їх повинен здійснювати. При визначенні компетенції органів державного управління необхідно своєчасно виявити об'єктивну потребу в тій чи іншій управлінській функції стосовно тих чи інших об'єктів, виокремити найкращі в конкретних умовах варіанти розподілу функцій між різними органами.

Окремого розгляду вимагає методологічна проблема взаємодії публічно-правових інституцій в означеній сфері. Цілком очевидно, що з метою стабільності держави, необхідна взаємодія всіх публічних інституцій, які функціонують у ній. Реалізація державних програм, спрямованих на вирішення проблем регіонального розвитку, потребує належної взаємодії органів влади центрального та місцевого рівнів [3]. Отже, термін "взаємодія" доцільно інтерпретувати як певну універсальну й уніфіковану систему взаємозалежності, взаємовпливу суб'єктів один на одного з метою досягнення однієї або декількох спільних цілей.

Наявна в науковій літературі точка зору про зміст і правову природу взаємодії, полягає в тому, що вона представляє собою узгоджену в просторі й часі діяльність двох або більше суб'єктів щодо досягнення однієї або декількох загальних цілей, яка здійснюється шляхом розробки і прийняття спільних документів, що визначають пріоритетні напрямки, форми, методи, терміни спільних дій. При цьому взаємодія — це складний процес, який вимагає чіткої організації, що забезпечує узгодженість дій взаємодіючих елементів і підсистем.

Така узгодженість досягається шляхом координації, спрямованої на вирішення низки завдань, а саме: вироблення і проведення єдиної стратегії і лінії поведінки суб'єктів, установлення певних відносин між ними; розподіл функціональних обов'язків між активними елементами системи, зокрема, між суб'єктами; розробку, обговорення та реалізація спільних заходів; забезпечення цілеспрямованості вирішення актуальних проблем; раціональний розподіл і використання сил і засобів; усунення дублювання функцій (повноважень) тощо.

Координація в будь-якому випадку передбачає таку організацію взаємодії, за якої визначається тактична і стратегічна лінія поведінки кожного учасника, а також головні та пріоритетні напрямки їх діяльності, устанавлюється система координаційних відносин, здійснюється правове врегулювання спільної діяльності.

Безумовно, що поняття "взаємодія" є універсальною категорією, оскільки вона включає в себе всі види зв'язків між предметами й явищами, враховує зміни їх властивостей і станів. Кожен із суб'єктів взаємодії займає своє, чітко визначене законом місце в організаційному механізмі державного управління у сфері соціально-економічної безпеки, і виступають як незалежні та відокремлені формування. Така узгодженість досягається за допомогою координації — взаємодії вищого порядку.

Отже, координаційна діяльність у межах організаційного механізму державного управління у сфері соціально-економічної безпеки націлена на вирішення таких завдань:

— вироблення і проведення єдиної стратегії і лінії поведінки суб'єктів, установлення певних відносин між ними;

— розподіл функціональних обов'язків між активними елементами системи, а саме між суб'єктами;

— розробку, обговорення та реалізацію спільних заходів;

— забезпечення цілеспрямованості вирішення актуальних проблем;

— усунення дублювання функцій (повноважень) елементів цього механізму;

— раціональний розподіл і використання сил та засобів тощо.

Координація у будь-якому випадку передбачає таку організацію взаємодії, за якої виробляється тактична і стратегічна лінія поведінки кожного учасника, визначаються ключові, пріоритетні напрямки, установлюється система координаційних відносин, проводиться правове врегулювання спільної діяльності. Вона може здійснюватися як в межах єдиного відомства (відомча координація), так і в тому випадку, якщо суб'єкти входять у різні відомства (міжвідомча координація) і не є супідрядними. В останньому випадку виникає потреба створення координаційного центру, єдиного керівного органу, наділеного за взаємною згодою відповідними повноваженнями. Ефективність взаємодії багато в чому залежить від організації його правового регулювання, здійснюваного за допомогою права та інших юридичних засобів впливу на суспільні відносини.

З методологічних позицій мети взаємодії елементів державної системи забезпечення соціально-економічної безпеки можна розглядати як усвідомлений прогноз бажаного (прогнозованого) результату. Причому визначення цілей взаємодії починається з виявлення проблемних ситуацій, відмінностей між існуючим і бажаним у стані досліджуваних суспільних відносин. Сформульована мета стає підставою для уточнення завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети або максимально можливе наближення до неї.

Відзначимо, що взаємодія — явище не суб'єктивного порядку, що виходить виключно з бажання взаємодіючих сторін, а об'єктивно необхідна умова, без якої не можуть і не повинні вирішуватися питання реалізації протидії економічним злочинам і правопорушенням. Взаємодія являє собою співробітництво, що базується на спільності мети і знаходить своє вираження в організації та використанні найбільш раціональних форм поєднання сил, засобів і методів компетентних суб'єктів.

У процесі взаємодії між суб'єктами встановлюються взаємні зв'язки, що виражаються в спільній та узгодженій діяльності. Залежно від засобів, що забезпечують державне регулювання у сфері соціально-економічної безпеки, вони можуть виступати в формі організаційно-правових відносин. При організації взаємодії сторони повинні виходити з ряду загальних положень (принципів). Під принципами взаємодії розуміються основні керівні положення, які опосередковують мету, зміст і форми співробітництва і забезпечують досягнення задач, що визначаються законом.

Зважаючи на це, можна зробити висновок, що взаємодія державних і недержавних інституцій забезпечує більш ефективну нейтралізацію загроз безпекової

діяльності держави. У цьому контексті можна виділити такі об'єктивно існуючі головні напрямки взаємодії суб'єктів державної системи щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України:

— розробка правових основ спільної діяльності щодо забезпечення соціально-економічної безпеки;

— проведення спільних заходів, у тому числі оперативно-профілактичних та інших операцій щодо розкриття і розслідування фактів правопорушень у сфері соціально-економічної безпеки;

— попередження правопорушень у соціально-економічній сфері та економічних злочинів;

— інформаційне, аналітичне та науково-методологічне забезпечення спільної діяльності щодо забезпечення соціально-економічної безпеки;

— підготовка кадрів, у тому числі підвищення їх кваліфікації.

У цілому характеризуючи ситуацію із системою правовідносин у сфері соціально-економічної безпеки та участі громадськості необхідно відзначити, що ця сфера в Україні поки що не створює єдиний і злагоджений механізм її державно-правового регулювання [5]. У ній наявно багато недоліків, неузгодженостей, пов'язаних із недосконалістю організаційної будови системи державного управління цією сферою, прогалин у його правовому регулюванні, деякою декларативністю головного правового документа — Стратегії національної безпеки України на період до 2020 року [8].

На підставі викладеного можна констатувати, що найбільш оптимальним організаційно-правовим засобом забезпечення соціально-економічної безпеки є відповідні організаційно-правові режими. Таким чином, організаційно-правовий режим у сфері соціально-економічної безпеки і заходи державного примусу не повинні супроводжуватися порушеннями економічних прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб як рівноправних учасників соціально-економічних правовідносин.

Необхідно враховувати багатозначність завдань забезпечення соціально-економічної безпеки, а саме: загальну превенцію (тіньову економіку, дестабілізацію гривні, зловживання монополією тощо); стимулювання і підтримку суб'єктів економічної діяльності, формування правомірної економічної поведінки господарюючих суб'єктів (деполяризація населення, тобто вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку). Вирішення цих завдань покликано сприяти підвищенню ефективності діяльності суб'єктів досліджуваної діяльності з протидії загрозам соціально-економічної безпеки України.

Наведена вище класифікація заходів указує на ряд недоліків у сфері забезпечення соціально-економічної безпеки, які можуть в подальшому зумовити збільшення майнової диференціації суспільства, ослаблення економічного потенціалу країни, зростання нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів.

Тому необхідна системна організація державно-правового й організаційно-інституційного забезпечення соціально-економічної безпеки України, оскільки чітка регламентація норм, носять імперативний характер, завжди обумовлювала правопорядок у будь-якій сфері суспільних відносин. При цьому варто визначити місце і

роль кожної публічної інституції в системі взаємодії щодо забезпечення соціально-економічної безпеки нашої країни, а також розробити організаційні механізми, що забезпечують конкурентоспроможність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки в кожному окремо взятому регіоні з урахуванням його соціально-економічних особливостей.

ВИСНОВКИ

Функціонування системи державного управління у сфері соціально-економічної безпеки передбачає взаємодію різнопрофільних державних органів і недержавних інституцій, які для цього наділяються необхідними повноваженнями і засобами. Зважаючи на сучасні тенденції та проблеми у розвитку державного управління щодо забезпечення такої безпеки, можна зазначити, що взаємодія публічних інституцій у цій сфері набула вигляду методологічної проблеми. Її вирішення безпосередньо пов'язано з виокремленням перспективних напрямів розвитку публічного управління у сфері соціально-економічної безпеки держави, а саме на: координацію зусиль; забезпечення стратегічного управління та мислення; інформування; здійснення роз'яснювальної кампанії; підтримку комунікації; мобілізацію та консолідацію ресурсів центру та регіонів.

Потребує розробка та впровадження державного механізму діагностики і попередження загроз соціально-економічній безпеці України, яка передбачає альтернативне визначення перспективних тенденцій зміни інтегрального показника розвитку держави. Чималий, досить часто негативний вплив на економічну безпеку чинить стан фінансової системи України внаслідок дезорганізації та криміналізації економічної діяльності, і, відповідно, досить високого рівня корупції у порівнянні з Європейськими країнами. Результати прогнозування демонструють стійку перспективну тенденцію зниження інтегрального показника економічної безпеки та рівня соціального розвитку України.

Аналіз особливостей правового механізму держави щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України, уможливив зазначити, що на нинішньому етапі він потребує суттєвого вдосконалення внаслідок наявності суттєвої кількості нормативно-правових актів у зазначеній сфері, які регулюють окремі аспекти соціальної та економічної безпеки. Крім того, відсутній спеціалізований нормативно-правовий акт, що визначає би норми діяльності органів державної влади в контексті безпекової діяльності, оскільки вітчизняні нормативно-правові акти щодо забезпечення соціально-економічної безпеки не є у необхідній мірі адаптованими до відповідних міжнародних, зокрема, європейських стандартів.

Література:

1. Державне управління в умовах глобальної та європейської інтеграції / Наук.-редкол.: І.А. Грицька, Ю.П. Сурмін, О.М. Руденко [та ін.]. — К.: НАДУ, 2011. — 761 с.
2. Бакуменко, В.Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: [навч. посіб.] / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. — К.: Міленіум, 2003. — 256 с.
3. Жовнірчик Я.Ф. Державне регулювання розвитку економіки регіонів та міжрегіональних економічних

зв'язків: теорія, методологія, механізми: [монографія] / Я.Ф. Жовнірчик. — Донецьк: ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2010. — 306 с.

4. Крайник О. Системний підхід до регулювання соціально-економічним розвитком регіону / О. Крайник // Регіональна економіка. — 2002. — № 1. — С. 158—165.

5. Коврегін В.В. Механізми забезпечення національних економічних інтересів в системі вищої освіти України / В.В. Коврегін / Науковий вісник Академії муніципального управління Серія "Управління". — 2016. — № 4. — С. 78—84.

6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року із змінами, внесеними законом України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV. — К.: Видавничий дім "Скіф", 2006. — 48 с.

7. Радченко О. Україна в пошуках аксіологічного підґрунтя національної ідеї / О. Радченко // Актуальні проблеми державного управління: Зб. ОРІНАДУ, 2008. — Вип. 3 (35). — С. 48—54.

8. Стратегія національної безпеки України. Указ Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.mig.com.ua/.../6021-poroshenko-utverdil-strategiyu-natsionalnoj-bez

References:

1. Hrytsiak, I. Surmin, Yu. Rudenko, O. [and others]. (2011), Public administration in the conditions of global and European integration [Scientific-editorial board], NADU, Kyiv, Ukraine.
2. Bakumenko, V. (2003), Theoretical and organizational principles of public administration: [curriculum vitae], Millennium, Kyiv, Ukraine.
3. Zhovnirchuk, Ya. (2010), Derzhavne rehulivannia rozvytku ekonomiky rehioniv ta mizhrehional'nykh ekonomichnykh zv'iazkiv: teoriia, metodolohiia, mekhanizmy [State regulation of the regional economy and inter-regional economic relations: theory, methodology, mechanisms], Yugo-Vostok, Ltd, Donetsk, Ukraine.
4. Kraynik, O. (2002), System approach to regulation of socio-economic development of the region [Regional economy], vol. 1, pp. 158—165.
5. Kovregin, V. (2016), Mechanisms for ensuring national economic interests in the system of higher education of Ukraine [Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Management Series], Management, vol. 4, pp. 78—84.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "The Constitution of Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (Accessed 20 Nov 2018).
7. Radchenko, O. (2008), Ukraine in search of the axiological basis of the national idea [Current problems of public administration], ORINADU, Ukraine, v. 3 (35), pp. 48—54.
8. National Security Strategy of Ukraine (2015), Decree of the President of Ukraine, vol. 287/2015 [Electronic resource], available at: www.mig.com.ua/.../6021-poroshenko-utverdil-strategiyu-natsionalnoj-bez (Accessed 26 May 2015).

Стаття надійшла до редакції 01.03.2019 р.